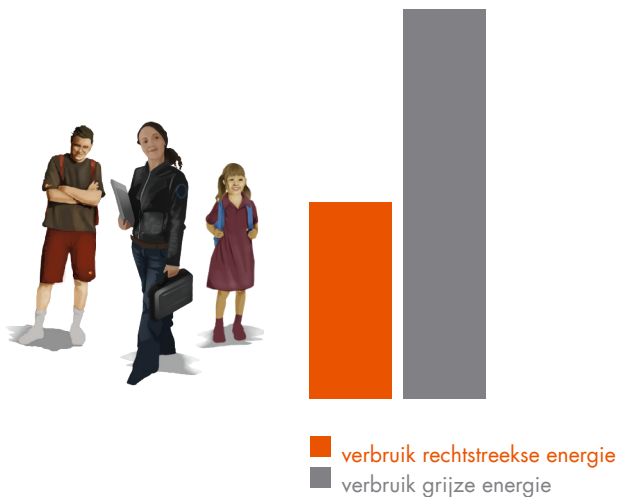

Grijze Energie

Wat is grijze energie?

Grijze energie is de energie die verborgen zit in een product. Het is de totale energie die verbruikt wordt doorheen de volledige levenscyclus van een product, van ontwerp tot afvalverwerking (zie voorbeeld in bijlage). Gemiddeld verbruikt een Europees gezin twee keer zoveel grijze energie als directe energie, die gebruikt wordt voor verwarming, verlichting, elektrische apparaten,...

Ondanks het feit dat grijze energie een belangrijk deel vertegenwoordigd van de totaal verbruikte energie en gelinkt is aan alle producten die we gebruiken, weten maar weinig mensen hoeveel grijze energie verborgen zit in de producten die ze kopen. Hierdoor kunnen misvattingen ontstaan.

Bijvoorbeeld, veel mensen denken dat de productie, het gebruik en het onderhoud van moderne wagens minder energie vraagt dan oudere wagens. Dit is slechts correct als je enkel rekening houdt met het brandstofverbruik. Moderne wagens zijn immers vaak uitgerust met systemen als een GPS, ABS, elektrische ramen en achteruitkijkspiegels, een CD-speler, een boordcomputer,..., waarvan de productie heel wat energie vraagt.

Indien je de juiste milieuvriendelijke keuzes wilt maken wanneer je boodschappen doet, is het belangrijk om te weten hoe producten worden gemaakt.

Hoe wordt grijze energie berekend?

Om de grijze energie van een product te berekenen, moet men rekening houden met de energie die verbruikt wordt tijdens:

- Het winnen en transporteren van de grondstoffen die nodig zijn voor het vervaardigen van het product;
- Het verwerken van de grondstoffen en het produceren van het eindproduct;
- Het verpakken van het product;
- Het transporteren van het product naar de verkopers;
- Het gebruiken van het product;
- Het verzamelen en het recycleren/storten van het product.

Het product moet bijgevolg geëvalueerd worden van “cradle to grave” (van wieg tot graf) of nog beter van cradle to cradle (van wieg tot wieg) indien het kan gerecycleerd worden.

Wat kan u doen?

Om uw gebruik van grijze energie te verminderen, kan u:

- documenten enkel uitprinten als dit echt nodig is, en indien u print op beide zijden van het blad te printen en de lay-out te optimaliseren;
- minder rundvlees eten (bij de productie van rundvlees is er veel energie nodig, daarnaast worden er vervuilende meststoffen gebruikt en stoten koeien methaan uit bij de vertering van gras);
- producten kiezen met weinig of geen verpakking (indien u grote hoeveelheden koopt, krijgt u vaak meer voor uw geld, met minder verpakking);
- producten hergebruiken (ook al is het voor een ander gebruik) of recycleren indien mogelijk;
- locale en seizoensgebonden producten kopen (bij het transport van producten komen heel wat broeikasgassen vrij).

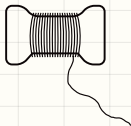
Lees de actie sheets voor meer informatie!

Laten we de levenscyclus van een katoenen T-shirt die in Azië wordt geproduceerd om in Europa te worden verkocht, analyseren. Op welke momenten wordt er energie verbruikt?

1
Het telen van katoen vraagt enorme hoeveelheden water, meststoffen, ontbladeringsmiddel, en pesticiden! Wereldwijd wordt 25% van de pesticiden in de katoenteelt verbruikt.

2
Het behandelen het katoen (spinnen, kleuren, bleken,...).

3
Transporteren van het katoen naar de fabriek

4
Het produceren van de T-shirt

5
Het verschepen van de T-shirt naar de Europese gebruikers.

6
Gebruik van de T-shirt doorheen zijn levenscyclus: wassen, drogen, strijken,....

7
Einde van de levenscyclus: de T-shirt wordt weggesmeten of hergebruikt (doorgegeven, gegeven aan een organisatie of een tweedehandswinkel, hergebruikt als vod indien niet meer te dragen)...